

2016. május 12., csütörtök

P8_TA(2016)0220

Dzsibuti**Az Európai Parlament 2016. május 12-i állásfoglalása Dzsibutiról (2016/2694(RSP))**

(2018/C 076/06)

Az Európai Parlament,

- tekintettel Dzsibutiról szóló korábbi állásfoglalásaira, többek között a dzsibuti helyzetről szóló 2013. július 4-i ⁽¹⁾ és a Szomáli-félszigeten kialakult helyzetről szóló 2009. január 15-i ⁽²⁾ állásfoglalásokra,
- tekintettel a 11. Európai Fejlesztési Alap keretében a Dzsibutival foglalkozó, 2014. június 19-i nemzeti indikatív programra,
- tekintettel az Európai Külügyi Szolgálat szóvivőjének 2016. április 12-i és 2015. december 23-i nyilatkozatára,
- tekintettel Federica Mogherini főképviseelő 2016. május 3-án, a sajtószabadság világnapján az EU nevében tett nyilatkozatára,
- tekintettel az EU regionális politikai partnerségére a békéért, a biztonságért és a fejlesztésért Afrika szarva térségében,
- tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára,
- tekintettel a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni egyezményre,
- tekintettel a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezményre,
- tekintettel az emberi jogok és a népek jogainak afrikai chartájára, amelyet Dzsibuti is ratifikált,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek Mezőgazdasági és Élelmezési Világszervezetének (FAO) fellépéseire és közleményeire,
- tekintettel az Afrikai Unió parlamenti választásokat figyelemmel kísérő választási megfigyelő missziójának 2016. április 10-i előzetes következtetéseire,
- tekintettel a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumára, amelynek Dzsibuti 2003 óta részes fele,
- tekintettel a 2014. december 30-án az UMP (Unió az Elnökségi Többségért), a hatalmon lévő koalíció és az USN (Unió a Nemzet Megmentésért), az ellenzéki pártok koalíciója között aláírt keretmegállapodásra, amelynek célja a „békés és demokratikus nemzeti politika” előmozdítása,
- tekintettel a dzsibuti minisztertanács 2015. november 24-én elfogadott 2015-2016 PR/PM rendeletére, amely rendkívüli biztonsági intézkedéseket vezetett be a 2015. november 13-i párizsi terrortámadásokat követően,
- tekintettel az Emberi Jogok 1948. évi Egyetemes Nyilatkozatára,
- tekintettel az emberi jogokról és a népek jogairól szóló Afrikai Chartának a nők jogairól szóló jegyzőkönyvére,
- tekintettel a 2000. június 23-án aláírt, majd 2010. június 22-én felülvizsgált Cotonoui Megállapodásra,

⁽¹⁾ HL C 75., 2016.2.26., 160. o.⁽²⁾ HL C 46. E, 2010.2.24., 102. o.

2016. május 12., csütörtök

- tekintettel Dzszibuti Köztársaság 1992-es alkotmányára, amely elismeri az alapvető szabadságjogokat és a jó kormányzás alapelveit,
  - tekintettel az Afrikai Unió választási megfigyelési és ellenőrzési misszióira vonatkozó iránymutatásokra,
  - tekintettel eljárási szabályzata 135. cikkének (5) bekezdésére és 123. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel Ismail Omar Guelleh 1999 óta Dzszibuti elnöke, aki a 2016. áprilisi választásokon fölényes győzelmet aratott a szavazatok 87,1 %-ával, amit ellenzéki pártok és jogvédő csoportok azzal bíráltak, hogy politikai elnyomás eredménye; mivel egyes ellenzéki jelöltek bojkottálták a 2005-ös, 2011-es és 2016-os választásokat; mivel Guelleh elnök meggyőzte a nemzetgyűlést, hogy módosítsa az alkotmányt 2010-ben, miután bejelentette, hogy a 2016-os választásokon nem fog újra indulni, és így lehetővé vált, hogy 2011-ben egy harmadik ciklusra is megválasszák; mivel az ezt követő civil társadalmi tüntetéseket elfojtották;
- B. mivel Dzszibutit kiváló elhelyezkedése az Ádeni-öbölben stratégiaileg fontos helyszínné tette külföldi katonai támaszpontok számára, és a kalózkodás és terrorizmus elleni küzdelem csomópontjának tekintik;
- C. mivel tíz dzszibuti nő éhségstrájkba kezdett Párizsban a dzszibuti nők megerőszkolásának nemzetközi kivizsgálását követelve, közülük négyen azt állították, hogy őket is megerőszkolták, miközben egy másik társuk, a 30 éves Fatou Ambassa unokahúga, Halima emlékére éhségstrájkolt, aki 2003-ban 16 éves korában állítólag végzetes kimenetelű csoportos megerőszkolás áldozata lett; mivel e nők közül nyolcan tizenkilenc napig, 2016. március 25-től április 12-ig folytatták tiltakozásukat, és őket további tíz nő követte Brüsszelben; mivel a dzszibuti hatóságok tagadják a nők állításait; mivel nőket ejtettek túsul a dzszibuti hadsereg és az FRUD-armé (Front az Egység és Demokrácia Helyreállításáért) közötti konfliktusban; mivel a dzszibuti nőbizottság (*Comité des Femmes Djiboutiennes Contre le Viol et l'Impunité* (COFEDVI)), amelyet 1993-ban hoztak létre, 246 katonák által elkövetett nemi erőszakot jegyzett fel, mintegy 20 benyújtott panasz alapján;
- D. mivel uniós választási megfigyelő missziót nem hívtak meg a választások nyomon követésére, és mivel a dzszibuti hatóságok visszautasították az EU által felajánlott választási szakértői missziókat; mivel az Afrikai Unió választási megfigyelő missziója azt ajánlja, hogy független választási bizottságot kell létrehozni, amely felel a választási folyamatért, beleértve az előzetes eredmények bejelentését is;
- E. mivel három ellenzéki jelölt, Omar Elmi Khaireh, Mohamed Moussa Ali és Djama Abdourahman Djama vitatta a 2016. áprilisi választási eredményeket átláthatóság hiányában, és azt állították, hogy nem mutatja a dzszibuti nép akaratát; mivel a helyi emberi jogi szervezetek nem ismerték el az eredményeket; mivel az ellenzék rendelkezésére álló politikai tér nagyon beszűkült, korlátozott véleménynyilvánítási szabadsággal; mivel a politikai erők és a biztonsági szolgálatok szoros ellenőrzés alatt tartják az országot, és a bírói hatalom túl gyenge és közel áll a kormányhoz; mivel az ellenzéki vezetőket folyamatosan bebörtönözték, és zaklatásnak voltak kitéve, és állítólag kínzások is zajlottak; mivel a hadsereg állítólag azt az utasítást kapta, hogy távolítsa el az ellenzék képviselőit egyes szavazóhelyiségekből, hogy a szavazóurnákat le lehessen zárni, miközben más körzetek, mint például Ali-Sabieh katonai ellenőrzés alatt álltak; mivel Guelleh elnök állítólag ünnepséget rendezett, hogy megjutalmazza a hadsereget a választáshoz való hozzájárulásáért, még mielőtt a hivatalos eredményeket közzétették volna; mivel az Afrikai Unió sajnálatát fejezte ki számos szabálytalanság miatt (jegyzőkönyvek hiánya, az eredmények közzétételének és a szavazatok nyilvános megszámlálásának elmaradása);
- F. mivel 2015. december 31-én az ellenzéki képviselők parlamentből való kizárását követően a szükségállapot bevezetéséről 2015. novemberben hozott törvényt alkalmazták az egyéni szabadságjogok korlátozására és ellenzéki aktivisták, emberi jogi aktivisták, szakszervezeti aktivisták és újságírók elnyomására;

2016. május 12., csütörtök

- G. mivel 2014. december 30-án a hatalmon lévő koalíció, az UMP keretmegállapodást írt alá az ellenzéki koalícióval, az USN-nel, ami rendelkezett a független nemzeti választási bizottság (*Commission Électorale Nationale Indépendante*) megreformálásáról, közös parlamenti bizottság létrehozásáról és rövid és középtávú reformokról; mivel a közös parlamenti bizottság létrehozására 2015. februárban került sor, de a legfontosabb törvénytervezetek (mint például a független közös választási bizottság létrehozásáról szóló törvény és a politikai pártok jogairól és kötelezettségeiről szóló törvény) egyike sem került hozzá benyújtásra; mivel 2015. augusztus 26-án a dzsibuti hatóságok bejelentették, hogy nem kerül sor a választási bizottság reformjára;
- H. mivel Dzsibutiban nincsenek magántulajdonban lévő televíziós és rádióállomások, a hatóságok szorosan figyelemmel kísérik az ellenzéki weboldalakat, és rendszeresen zárolják az emberi jogi szervezetek weboldalait és közösségi média oldalait; mivel a fő újság, a *La Nation*, és a nemzeti műsorszóró, a *Radiodiffusion-Télévision de Djibouti* a kormány tulajdonában van, így öncenzúrát gyakorolnak; mivel 2015-ben a Freedom House kinyilvánította, hogy Dzsibutiban a sajtó nem szabad; mivel Dzsibuti a Riporterek Határok Nélkül által készített, a világ 2015. évi sajtószabadságrangsorán lévő 180 ország közül a 170. helyen szerepel; mivel az UMP koalíció hatalma alatt az ellenzéki pártok és aktivisták folyamatos elnyomásnak vannak kitéve, és sok pártaktivista és újságíró, többek között a 2016-os elnökválasztási kampány során a BBC egyik riportere ellen jogi eljárás indult; mivel 2016. január 19-én a fő ellenzéki újság, a *L'Aurore* bírósági végzéssel megszüntetésre került; mivel még nem került sor a nemzeti kommunikációs bizottság létrehozására, amelynek 1993-ban kellett volna megtörténnie;
- I. mivel főleg 2012-ben Mablás régiójában a FRUD-armé feltételezett tagjait érintő önkényes letartóztatási hullámra került sor;
- J. mivel a hatóságok 2015. december 21-én Buldugóban állítólag legalább 27 embert meggyilkoltak és több mint 150-et megsebesítettek egy kulturális ünnepségen, bár a dzsibuti kormány kitart amellett, hogy a halálos áldozatok száma hét volt; mivel később a rendőrség is megszállta az ellenzéki vezetők találkozójának színhelyét, számos ellenzéki vezetőt megsebesített és két kiemelkedő ellenzéki vezetőt (Abdourahman Mohammed Guelleh-t, az USN főtitkárát, és Hamoud Abdi Souldant) bebörtönzött anélkül, hogy vádakhoz hozott volna fel ellenük; mivel mindkettőjüket csak az elnökválasztások előtt néhány nappal engedték szabadon, és az előbbi bűncselekménnyel vádolták meg; mivel Omar Ali Ewado szakszervezeti vezetőt és emberi jogi aktivistát 2015. december 29-től 2016. február 14-ig magánzárkában tartották fogva, mert közzétette a mérsárlás áldozatainak és az eltűnteknek a jegyzékét; mivel ügyvédjét szintén letartóztatták a repülőtéren; mivel Said Houssein Robleh ellenzéki vezetőt, az LDDH főtitkárát a dzsibuti rendőrség golyói sebesítették meg, és jelenleg száműzetésben van Európában;
- K. mivel a fogva tartás körülményei a dzsibuti börtönökben rendkívül aggasztóak;
- L. mivel a 2015. november 13-i párizsi terrortámadásokat követően a dzsibuti minisztertanács 2015. november 24-én elfogadta a 2015-3016 PR/PM rendeletet, amely terrorizmus elleni intézkedésként megtiltja a közterületen való gyülekezést;
- M. mivel Dzsibutiban nem létezik jogszabály a családon belüli erőszak és a házastársi kapcsolaton belüli nemi erőszak ellen; mivel a hatóságok arról tájékoztatták a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés felszámolásával foglalkozó ENSZ-bizottságot (CEDAW), hogy tudatában vannak a nemi alapú erőszak elleni fellépés terén mutatkozó hiányosságoknak; mivel annak ellenére, hogy 2005 óta jogellenes, a dzsibuti nők 98 %-ának csonkították meg a nemi szervét valamilyen formában;
- N. mivel a Világbank szerint a dzsibutiak több mint 23 %-a él mélyszegénységben, és 74 %-uk kevesebb mint 3 dollárból él naponta; mivel az élelmiszerellátás bizonytalanságát Dzsibutiban tovább súlyosbítják a magas élelmiszerárak, a vízhiány, az éghajlatváltozás és a legelők területének csökkenése; mivel Dzsibuti kedvezményezettje a tágabb értelemben vett Afrika szarva régió El Niño hatásától érintett nemzeti számára juttatott 79 millió eurós uniós támogatási csomagnak;

2016. május 12., csütörtök

- O. mivel az emberi jogok, a demokratikus elvek és a jogállamiság tiszteletben tartása képezi az AKCS–EU partnerség alapját, és a Cotonoui Megállapodásnak is ezek a legalapvetőbb elemei; mivel az EU-nak késlekedés nélkül fokoznia kell a Cotonoui Megállapodás 8. cikke szerinti rendszeres politikai párbeszédet Dzsibutival;
- P. mivel Dzsibuti jelenleg kétoldalú uniós forrásokból 105 millió eurós támogatásban részesül, elsősorban a vízellátás és megfelelő higiénés körülmények, valamint az élelmezés- és táplálkozásbiztonság céljaira az EU nemzeti indikatív programjának részeként, a 11. Európai Fejlesztési Alap keretében; mivel 2013 és 2017 között Dzsibuti 14 millió eurót kap az EU Afrika sarva rezilienciájának javítását szolgáló kezdeményezése keretében, amelynek célja a közösségek felkészítése az ismétlődő aszályokkal való szembenézésre;
- Q. mivel Dzsibutiban jelenleg több mint 15 000 szomáliai és eritreai, valamint körülbelül 8 000 jemeni menekült tartózkodik; mivel a menekülttáborokban a nőket és a lányokat nemi alapú erőszak fenyegeti; mivel a Bizottság segítséget nyújt a menekülttáborokat befogadó közösségeknek, például életmentő szolgáltatásokat és pénzügyi támogatást;
1. aggodalmának ad hangot az országban elakadt demokratizálódási folyamat miatt, amit a Parlament tovább rontott azzal, hogy módosította a dzsibuti alkotmány elnöki hivatali idő korlátozásáról szóló rendelkezéseit, valamint azok miatt a panaszok miatt, amelyek szerint az ellenzék tagjait zaklatták és kizárták több szavazóhelyiségből; hangsúlyozza a tisztességes, megfélemlítéstől mentes választások fontosságát;
  2. kéri a választási folyamat átláthatóságának és a 2016-os dzsibuti választásoknak alapos kivizsgálását; megismétli az EU arra vonatkozó felhívását, hogy mind a 2013. évi, mind a 2016. évi választások eredményeit közzé kell tenni szavazóhelyiségenkénti bontásban;
  3. határozottan elítéli a dzsibuti katonák által polgári személyek ellen állítólagosan elkövetett nemi erőszakot, amelyről különböző nem kormányzati szervezetek számoltak be, és amelyre az éhségstrájkok is felhívták a figyelmet, valamint felszólítja a dzsibuti hatóságokat, hogy alaposan vizsgálják ki különösen a hadsereg fellépéseit, és vessenek véget a büntetlenségnek; felszólítja az ENSZ-t, hogy vizsgálja ki az emberi jogok helyzetét Dzsibutiban, különös tekintettel a nők helyzetére az országban; mély szolidaritását fejezi ki a Franciaországban és Belgiumban jelenleg éhségstrájkot folytató dzsibuti nőkkel;
  4. elítéli a demokratikus folyamatokba való katonai és rendőri beavatkozást, és megismétli, hogy a választási folyamat alapos és átlátható kivizsgálása alapvető fontosságú; aggályosnak tartja, hogy az elnök szemmel láthatóan idő előtt akarta megünnepelni a 2016. április választásokon aratott győzelmét; emlékezteti az országot arra, hogy részes fele a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni egyezménynek, és hogy a dzsibuti alkotmány 16. cikke kimondja, hogy „senkit sem lehet kínzásnak, bántalmazásnak vagy kegyetlen, embertelen, lealacsonyító vagy megalázó bánásmódnak kitenni”; felszólítja az országot, hogy alaposan vizsgálja ki a kínzás és bántalmazás feltételezett esetei, valamint gondoskodjon az elkövetők büntetőeljárás alá vonásáról és arról, hogy megfelelő büntetést kapjanak, ha bűnösnek találják őket, valamint arról, hogy az áldozatok megfelelő ellentételezésben részesüljenek, továbbá hozzon létre független mechanizmusokat a feltételezett kötelességszegések kivizsgálására;
  5. sajnálattal veszi tudomásul, hogy a dzsibuti hatóságok úgy döntöttek, hogy nem hajtják végre a nemzeti a választási bizottság 2014. december 30-án aláírt keretmegállapodásban tervezett reformját, és arra ösztönzi őket, hogy szorosan működjenek együtt az ellenzékkel a választási folyamat igazságosabbá és átláthatóbbá tétele érdekében;
  6. emlékezteti a dzsibuti hatóságokat az Afrikai Unió választási megfigyelési és ellenőrzési misszióira vonatkozó iránymutatásai értelmében vállalt kötelezettségeikre, miszerint megvédik az újságírókat, elítéli azt a bánásmódot, amelyben az újságírókat részesítették, és emlékezteti a dzsibuti hatóságokat a sajtószabadság és a tisztességes eljárásról való jog fontosságára; indokolást tartalmazó magyarázatot kér a dzsibuti hatóságoktól az újságírókkal való bánásmódról vonatkozóan; határozottan elítéli az ellenzék vezetői, újságírók és független emberi jogi aktivisták zaklatását és vádemelés nélküli bebörtönzését az elnökválasztás előtti időszakban; felszólítja a dzsibuti hatóságokat, hogy vessenek véget a politikai ellenzék és az újságírók elnyomásának, és bocsássák szabadon mindazokat, akiket politikai alapon vagy a tömegtájékoztató szabadságának gyakorlása miatt tartanak fogva; felszólítja a dzsibuti hatóságokat, hogy vizsgálják felül az ország szükségállapotra vonatkozó jelenlegi jogszabályait annak érdekében, hogy azokat teljes összhangba hozzák a nemzetközi joggal;

2016. május 12., csütörtök

7. elítéli, hogy Dzsibutiban nem létezik független sajtó, és a kormányt bíráló weboldalakat ellenőrzik és cenzúrázzák; sajnálattal állapítja meg, hogy az állami tulajdonú médiában öncenzúra működik; felszólítja a dzsibuti kormányt, hogy adja meg az FM frekvenciára szóló műsorszolgáltatási engedélyt minden független szervnek, amely azt kéri; felszólítja a kormányt, hogy biztosítsa a külföldi újságírók szabad bejutását az országba, lehetővé téve számukra, hogy munkájukat biztonságban és pártatlanul végezzék; felszólítja a dzsibuti kormányt, hogy hozza létre a nemzeti kommunikációs bizottságot, és engedélyezze a független és magánkézben működő műsorszolgáltatást;
8. sajnálatát fejezi ki a 2015. december 21-i kulturális ünnepségen történt mézárás miatt és az emberi jogi aktivisták és ellenzékiek ezt követő fogva tartása és zaklatása miatt; részvétét fejezi ki az áldozatok családjának, valamint teljes körű és független vizsgálat lefolytatását kéri a felelősök megtalálása és bíróság elé állítása céljából; ismételten megerősíti, hogy elítéli az önkényes fogva tartást, és felszólít a védelemhez való jog tiszteletben tartására;
9. felszólítja a dzsibuti hatóságokat, hogy garantálják a nemzeti, illetve a Dzsibuti által aláírt nemzetközi egyezményekben elismert emberi jogokat, és védjék meg a polgári és politikai jogokat és szabadságokat, köztük a békés tüntetéshez való jogot és a tömegtájékoztató szabadságát;
10. arra ösztönzi a kormányt, hogy továbbra is nyújtson képzést a rendőrség és egyéb tisztviselők számára az emberkereskedelemtől szóló törvény végrehajtása céljából, fokozza erőfeszítéseit annak érdekében, hogy az emberkereskedőket bíróság elé állítsák, és hívja fel a figyelmet az emberkereskedelem problémájára az igazságügyi, jogalkotási és közigazgatási hatóságok, a civil társadalom és az országban működő nem kormányzati szervezetek, valamint a nyilvánosság körében;
11. kéri, hogy a nőket és a férfiakat részesítsék egyenlő bánásmódban Dzsibutiban, és emlékezteti a hatóságokat, hogy az ország részes fele a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezménynek;
12. örömmel veszi tudomásul, hogy a dzsibuti kormány fellép a női nemi szervek megcsönkítésének széles körben elterjedt gyakorlata ellen, de szeretne több előrelépést látni e téren;
13. felhívja a hatóságokat, hogy biztosítsák a nem kormányzati szervezetek bejutását Obock, Tadjourah és Dikhil régiókba;
14. kéri a polgári és katonai hatóságokat, hogy legyenek a lehető legnagyobb mértékben visszafogottak az ország északi részén zajló rendőrségi és katonai műveletek során, és különösen arra, hogy ne alkalmazzanak semmilyen erőszakot a polgári lakossággal szemben, továbbá ne használják őket élő pajzsként a katonai táborok körül;
15. kifejezésre juttatja, hogy kész a dzsibuti helyzet szoros nyomon követésére, illetve arra, hogy a Cotonoui Megállapodás (2000) – különösen 8. és 9. cikkének – megsértése esetén korlátozó intézkedéseket javasoljon; felszólítja a Bizottságot is, hogy kövesse szoros figyelemmel a helyzetet;
16. sürgeti az Európai Külügyi Szolgálatot, a Bizottságot és partnereiket, hogy a dzsibutiakkal együtt munkálkodjanak a hosszú távú politikai reformon, amit különösen a már kialakult szoros kapcsolat segíthet elő, figyelembe véve, hogy Dzsibuti kulcsszerepet játszik a terrorizmus és a kalózkodás elleni küzdelemben a régióban, valamint területén katonai támaszpont működik, és hozzájárul a régió stabilitásához;
17. felhívja a Bizottságot, hogy nyújtson további támogatást a független szervezeteknek és a civil társadalomnak, különösen azért, hogy a lehető legrövidebb időn belül ajánlati felhívást tesz közzé a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze keretében;
18. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást Dzsibuti kormányának, az Afrikai Unió intézményeinek, a Kormányközi Fejlesztési Hatóságnak, az Arab Ligának, az Iszlám Együttműködés Szervezetének, a Bizottság alelnökének/ az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az EU tagállamainak, valamint az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlés társelnökeinek.